

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a mezőgazdasági és élelmiszerimport egészségügyi biztonsága

(2009/C 100/10)

2008. július 3-án kelt levelében a francia elnökség úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A mezőgazdasági és élelmiszerimport egészségügyi biztonsága (feltáró vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2008. október 8-án elfogadta véleményét. (Előadó: Gilbert BROS.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. október 21., 22. és 23-án tartott, 448. plenáris ülésén (a 2008. október 22-i ülésnapon) 92 szavazattal 1 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A közelmúltbeli súlyos élelmiszerválságokat követően az Európai Unió kifinomult élelmiszerbiztonsági rendszert állított fel a fogyasztók magas szintű egészségvédelmének, valamint az állatok és növények jó egészségének biztosítása érdekében. Azonban a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek élenkülő globális kereskedelmének kontextusában egyre növekednek az egészségügyi kockázatok, valamint egyre gyakoribbak az importált termékekhez kapcsolódó egészségügyi vészhelyzetek is. E sajnálatos esetek kockázatot jelentenek az emberek, állatok és növények egészségére, és jelentős költséghatásokat rónak a közösségre.

1.2 Az EGSZB kedvezően fogadja a Mezőgazdasági Tanács 2008. júniusi ülése alkalmával 15 tagállam által támogatott „Élelmiszerek, állati és növényi termékek importja: élelmiszerbiztonság és megfelelés a közösségi szabályoknak” című nyilatkozatot⁽¹⁾. Az EGSZB a jelen véleményen keresztül hozzá kíván járulni az európai élelmiszerbiztonsági intézkedések tökéletesítésének lehetőségeiről zajló vitához. A WTO nélkülözhetetlen jogi keretet biztosít a kereskedelem előtti indokolatlan akadályok felszámolásához. Az EGSZB ragaszkodik ezeknek a szabályoknak a betartásához, ugyanakkor bizonyos kiigazításokat javasol.

1.3 Tekintettel arra, hogy a tagállamok között az import ellenőrzése terén mutatkozó eltérések meglehetősen hátrányosak, az EGSZB azt javasolja, hogy keressék meg annak módját, hogy miképpen lehet ezeket a gyakorlatokat harmonizálni, és a harmonizálást mielőbb hajtsák is végre.

1.4 Az EGSZB megállapítja, hogy az importárak egészségügyi ellenőrzésére irányuló hatékony intézkedések jó része kizárólag az állati eredetű termékekre vonatkozik, ezért úgy véli, hogy egyes intézkedéseket érdemes volna kiterjeszteni a növényi eredetű termékekre is. Ez lehetővé tenné a gyomirtószer-maradványok, a mérgező anyagok miatti fertőzések és a növényi

betegségek kockázatainak megfelelőbb felügyeletét. Az EGSZB külön ajánlja, hogy növeljék a növényi termékekre irányuló ellenőrzések számát, valamint hogy a növényi termékek behozatalát vessék alá akkreditált intézmények által végzett rendszeres ellenőrzéseknek a belépési pontokon.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a behozatali intézkedésekre vonatkozó döntéseknek, amennyire csak lehet, objektív adatokon kell alapulniuk. Az EGSZB e cél érdekében kívánatosnak tartaná a kockázatelemzési elvek rendszeres alkalmazását, illetve az egészségügyi és növény-egészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló egyezményben (SPS) előírt megfelelő védelmi szintek pontosabb meghatározását.

1.6 Bizonyos társadalmi-gazdasági tényezőket – például egy-egy döntés gazdasági hatását vagy társadalmi elfogadhatóságát – független elemzésnek kellene alávetni, amelynek éppolyan szigorúnak kell lennie, mint magának az egészségügyi kockázat értékelésének. Több ország – pl. Kanada és Nagy-Britannia – már rendelkezik társadalmi-gazdasági szakértői egységekkel saját élelmiszerbiztonsági ügynökségein belül. Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság vegye fontolóra egy független társadalmi-gazdasági elemző ügynökség felállításának lehetőségét.

1.7 Az EGSZB úgy véli, hogy az európai élelmiszerbiztonsági modell magját alkotó nyomkövetési rendszert – amely lehetővé teszi, hogy egy élelmiszerről „a tanyától az asztalig” terjedően információt kapjunk – alkalmazhatóvá kell tenni a harmadik országokból származó termékekre is. Ennek a kérdésnek prioritást kellene adni a kétoldalú tárgyalások során, illetve a kevésbé fejlett országoknak nyújtott technikai támogatási programokban.

1.8 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a kevésbé fejlett országok termelői számára nehézséget okoz az európai egészségügyi normák alkalmazása. Ezért ezekben az országokban a kereskedelmi technikai támogatás, a technológiaátvitel, valamint a nyomkövethetőségi és a sürgősségi riasztórendszer bevezetésére irányuló támogatás kialakítását szorgalmazza.

⁽¹⁾ A Tanács 10698/08 sz. dokumentuma.

1.9 Az importált mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre alkalmazott követelmények számos területen – például a nyomonkövethetőség, az állatjólét, illetve tágabb értelemben a környezetvédelmi normák esetében – alacsonyabb szintűek a Közösségen belülről származó termékekre alkalmazandó normáknál. Az EGSZB úgy véli, hogy a nemzetközi kereskedelmi szabályok jelenleg nem teszik kellő mértékben lehetővé az EU számára az említett témák felvetését, ezért arra sürgeti az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki javaslatot ezeknek az európai kollektív preferenciáknak a védelmére szolgáló stratégiára. Az EGSZB úgy véli, hogy az EU-nak élen kellene járnia az egyéb indokolt tényezők figyelembevétele terén a nemzetközi kereskedelemben. Ehhez fel kell vállalnia kollektív preferenciáit, meg kell védenie az „egyéb indokolt tényezőket” a nemzetközi szervek előtt, és fel kell élesztenie a WTO és a többi nemzetközi megállapodás között fennálló kapcsolatról szóló vitát.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EU-t sújtó egészségügyi válságokat követően az Európai Bizottság nekilátott az élelmiszerügyi szabályozás alapos átdolgozásának. Az Unió rendkívül részletesen kidolgozott intézményi és jogalkotási keretet alakított ki e téren. Ez valódi előrelépést jelent.

2.2 A 178/2002/EK rendelet kijelenti, hogy „A Közösség az egészségvédelem magas szintjét tartotta szem előtt”, hozzátéve, hogy a szabályozást „diszkrimináció nélkül alkalmazzák függetlenül attól, hogy az élelmiszert vagy takarmányt a belső piacon vagy a nemzetközi piacon forgalmazzák”⁽¹⁾.

2.3 Az európai modell néhány igen markáns elven alapul:

- a termékek nyomonkövethetőségén „a tanyától az asztalig”: „lehetőség arra, hogy nyomon követhető legyen egy élelmiszer [...] a termelés, a feldolgozás és a forgalmazás minden szakaszában”⁽²⁾,
- a kockázatértékelés és a kockázatkezelés szétválasztásán,
- az élelmiszerlánc valamennyi szereplőjének jogi felelősségén,
- egy hatékony riasztórendszeren.

2.4 Ennek ellenére még mindig gyakoriak az importált termékekhez kapcsolódó egészségügyi balesetek. Az elmúlt években az EU-ban gyomirtószer-maradványok bukkantak fel importált gyümölcsökben, aflatoxint találtak csonthéjas gyümölcsökben és kukoricában, állatorvosi szerek maradványait mutatták ki állati eredetű termékekben, száj- és körömfájás jelentkezett stb. 2007-ben a sürgősségi riasztórendszer 314 esetben, az összes eset 32 %-ában olyan riasztást jegyzett fel, amely harmadik országból származó termékeket érintett.⁽³⁾ Ezek a visszatérő problémák olyan működési rendellenességekre utalnak, amelyeket orvosolni kell.

⁽¹⁾ 178/2002/EK rendelet, (8) preambulumbekzdés.

⁽²⁾ 178/2002/EK rendelet, 3. cikk.

⁽³⁾ Az RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed – élelmiszerekre és takarmányra vonatkozó sürgősségi riasztórendszer) éves jelentése, 2007.

2.5 Az importtermékekhez kapcsolódó egészségügyi vészhelyzetek egyrészt kockázatot jelentenek az európai fogyasztók biztonságára, másrészt pedig a közösségre is igen jelentős költségterhetek rónak. Egy-egy riasztást követően a figyelmeztető akciók és az élelmiszerek visszavonása az áruházak polcairól súlyosan megterhelik az érintett vállalatokat. Az adott régióban a növényi vagy állati betegségek felszámolását szolgáló egészségügyi intézkedések – például az állomány kötelező beoltása vagy egy egész régióra kiterjedő kötelező rovarirtó-használat – jelentős, akár tartós következményekkel járnak.

3. Az egészségügyi kockázatok hatékonyabb megelőzése

3.1 Az effajta egészségügyi vészhelyzetek gyakoriságának csökkentése érdekében a hatóságoknak jelentős mozgási szabadságuk van az egészségügyi kockázatok hatékonyabb megelőzésére.

3.2 Az importárúk ellenőrzésére vonatkozó gyakorlatok közösségi szintű harmonizálása folyamatban van, és prioritásnak kellene tekinteni. A tagállamok között az import ellenőrzése terén mutatkozó eltérések igen nagy hátrányt jelentenek. Elfogadhatatlan, hogy megvan arra a lehetőség, hogy egyes kereskedelmi szereplők áruikat szándékosan olyan országokon keresztül juttassák be az egységes piacra, ahol az ellenőrzések köztudottan kevésbé szigorúak. Jelentették például, hogy a déli gyümölcs-importőrök hajlamosak elkerülni a spanyol kikötőket, mert itt találhatóak a szóban forgó növényekhez kapcsolódó betegségekre, illetve vegyszermaradványokra szakosodott legmodernebb laboratóriumok.

3.3 Az importárúk egészségügyi biztonságára irányuló intézkedések jó része jelenleg kizárólag az élőállatokra és az állati eredetű termékekre vonatkozik. Ma még számos olyan kockázati tényező van – például a gyomirtószer-maradványok, a rákkeltő vagy toxikus anyagokkal való fizikai vagy kémiai fertőzések (pl. nehézfémek, biotoxinok, színezőanyagok stb.) vagy a növénybetegségek –, amelyeket szigorúbban ellenőrizni kellene. A hatékony intézkedéseket tehát érdemes volna kiterjeszteni a növényi eredetű termékekre is.

3.4 Egyrészt növelni kellene az ellenőrzések számát a növényi termékek bizonyos kategóriái esetében. Az Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal (FVO) 2008-as programtervében csak minden harmadik ellenőrzés érint növényi termékeket.

3.5 Másrészt a növényi eredetű termékek importját is egy akkreditált országokat és intézményeket tartalmazó jegyzékhez kellene kötni, ahogy az az állati termékek tucatszintű kategóriája esetében már bevett gyakorlat.

3.6 A növényi eredetű termékek importját egyúttal rendszeres ellenőrzéseknek kellene alávetni már a legelső belépési ponttól kezdve, ami a jelenlegi gyakorlatról nem mondható el. Az állati termékek esetében a határ menti ellenőrzőpontok bizonyították hatékonyságukat. Javítani kellene az állami felügyelet és az importőrök magánellenőrzései közötti együttműködést. Az importőrök egyre gyakrabban végeztenek elemzéseket már az előállítás helyén. Az élelmiszer-felügyeleti hivatal hozzá kellene, hogy férhessen ezekhez az eredményekhez.

3.7 Végezetül a „TRACES” adatbázist – amely az élő állatok és állati eredetű élelmiszerek kereskedelmére és importjára vonatkozó információk rögzítését és megosztását teszi lehetővé – ki lehetne terjeszteni a növény-egészségügyi területre is, az „EUROPHYT” rendszerrel összekötve.

4. A kockázatelemzési elvek alkalmazásának elmélyítése

4.1 A kockázatelemzési elveket a WTO által elismert nemzetközi szervezetek háromlépcsős folyamatként: a kockázatértékelés, a kockázatkezelés és a kockázatokról való tájékoztatás hármasként határozzák meg. Az európai élelmiszerügyi szabályozás reformja jelentette az első lépést a kockázatelemzés alkalmazása felé. Az EFSA létrehozása lehetővé tette a kockázatértékelés és a kockázatkezelés szétválasztását, ami alapvető fontosságú. Az EFSA által „a rendelkezésre álló tudományos eredmények alapján, független, tárgyilagos és átlátható módon”⁽¹⁾ elvégzett kockázatértékelés lehetővé teszi a kockázatkezelő, az Európai Bizottság, illetve a tagállamok számára, hogy meghozzák a szükséges intézkedéseket.

4.2 Ugyanakkor azonban az Európai Bizottság által elhatározott importintézkedések – akár bizonyos importbeáramlás felfüggesztéséről, akár fenntartásáról van szó – olykor értetlenséget váltanak ki az EU-n belül és a harmadik országok részéről. Ezt példázzák a klórozott amerikai csirke vagy a brazil szarvasmarha importja körül a közelmúltban kirobbant éles viták. Egyes esetekben az a vád éri az Európai Bizottságot, hogy a fogyasztók kárára érvényesíti a kereskedelmi szempontokat. Az EGSZB szerint az importtal kapcsolatos intézkedésekre irányuló döntéseknek sokkal inkább objektív adatokra kell épülniük.

4.3 Gyakran olyan célkonfliktusok állnak azonban elő, amelyeket alaposan meg kell fontolni. Ha mérlegeljük a különböző célokat, akkor ezt a fogyasztók számára átlátható módon kell tenni.

4.4 Az EGSZB arra bátorítja az Európai Bizottságot, hogy módszeresebben alkalmazza a kockázatelemzési elveket, biztosítva az EFSA számára a kellő eszközöket az ehhez szükséges módszertan kidolgozásához.

4.5 Az SPS-megállapodás 5.7. cikke lehetővé teszi átmeneti intézkedések bevezetését abban az esetben, ha egy termék vagy előállítási eljárás ártalmatlanságát nem lehet tudományos úton megfelelően alátámasztani. A nemzetközi szabályok ezért elismerik a közösségi jog által meghatározott elővigyázatosság elvét. Az SPS-megállapodás lehetővé teszi ezenkívül a nemzetközi normáknál szigorúbb normák alkalmazását a „megfelelő védelmi szint” meghatározásának feltétele mellett. Az EU-nak

nagyobb hangsúlyt kellene fektetnie saját megfelelő biztonsági szintjeinek meghatározására, hogy hivatkozhatson rájuk a kockázatelemzés során.

4.6 Másrésztől – amint a jogszabály kifejti – „a tudományos kockázatértékelés bizonyos esetekben önmagában nem képes minden szükséges információt biztosítani egy kockázatkezelési döntéshez, és [...] figyelembe kell venni a mérlegelés tárgyát képező ügyhöz tartozó egyéb tényezőket”.⁽²⁾ Ezek az SPS-megállapodás által is elismert tényezők érinthetik egy-egy döntés gazdasági hatását, társadalmi elfogadottságát, vagy éppen költség-haszon arányát. Ezeknek a tényezőknek a kiértékelése napjainkban az Európai Bizottság hatásvizsgálataiban vagy a konzultációk során történik.

4.7 A társadalmi-gazdasági tényezőket is objektív és független értékelésnek kellene alávetni, ugyanolyan tudományos szigorral, mint magát az egészségügyi kockázatértékelést, különböző – gazdasági, szociológiai és jogi – szakértők bevonásával. Több ország – pl. Kanada és Nagy-Britannia – már rendelkezik társadalmi-gazdasági szakértői egységekkel saját élelmiszerbiztonsági ügynökségein belül.⁽³⁾ Az EGSZB szeretné, ha az Európai Bizottság fontolóra venné egy független társadalmi-gazdasági szakértői ügynökség felállításának lehetőségét.

5. Az importtermékekkel szemben támasztott eltérő követelmények problémája

5.1 Az importált mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre alkalmazott követelmények számos területen alacsonyabb szintűek a Közösségen belülről származó termékekre alkalmazandó normáknál. Ez az ipar által a szállítókra alkalmazott privátnormákra nem áll fenn, viszont bizonyos szabályozási követelményekre igen. Az állatok születésüktől való nyomomonkövethetősége, az állatjólétet garantáló feltételek betartása vagy egyes gyomirtó szerek tilalma megannyi olyan kötelezettség, amely a harmadik országokból származó termékekre nem vonatkozik.

5.2 Egy-egy európai szabályozás – mint amilyen az élelmiszerbiztonsági jogszabályok rendszere – az EU kollektív preferenciáinak tükré, függetlenül attól, megalapozottnak tartjuk-e vagy sem. A szabályok megszületéséhez vezető intézményi folyamat – a Parlamentben és a Tanácsban, valamint a civil társadalommal folytatott vitákon keresztül – az európai akaratának legitím kifejeződését jelenti. A termelőkre kényszerített intézkedések is ennek a közös döntésnek az eredményei, és az EU-n belül mindenkire vonatkoznak. Márpedig ha ezek az intézkedések nem érintik a harmadik országok termelőit, a belső piacon egyszerre lesznek jelen a fenti feltételeknek eleget tevő és azok alól mentesülő termékek.

⁽²⁾ 178/2002/EK rendelet, (19) preambulumbekzdés.

⁽³⁾ OECD, 2003. „Az élelmiszer-biztonság társadalmi-gazdasági szempontjainak számbavétele: egyes országok innovatív eljárásainak vizsgálata”.

⁽¹⁾ 178/2002/EK rendelet, 6. cikk.

5.3 Ez a probléma, amely más területeket is érint (környezeti normák, szociális jogok stb.), a fogyasztók szemében elfogadhatatlan. Az utóbbiak – anélkül, hogy tudnák – olyan termékeket vásárolhatnak, amelyek nem felelnek meg az európaiak kívánalmainak. Például az európai polgárok ma – legálisan – olyan harmadik országból származó narancsot is találhatnak a piacon, amelyet *Lebaiciddal* – egy erős, *Fention* hatóanyagú gyomirtóval – kezeltek, holott ennek a terméknek a használata évek óta be van tiltva az EU-ban, környezetvédelmi okokból. Az európaiak kollektív preferenciáit ezek a termékek bizonyos értelemben semmibe veszik, félrevezetve a fogyasztókat.

5.4 Azok az európai normák, amelyek az importtermékekre nem vonatkoznak, egyúttal versenytorzító hatást fejtenek ki az európai termelők rovására. A Francia Állattenyésztési Intézet megkísérelte felmérni ezeknek a többletköltségeknek egy részét. Ami például a nyomonkövethetőséget illeti, az állatok azonosítására szolgáló rendszer kialakítása jelentős erőfeszítéseket követelt meg Európától. Ezek a beruházások a szarvasmarhatenyésztés esetében például 100 kg hús előállítására vetítve 0,4 €-t – azaz az EU–25 egészére nézve közel 32 millió € kiadást tesznek ki. Ami az állatjólét kérdését illeti, a vágómarhák esetében előírt közös karámra vonatkozó kötelezettség költsége 100 kg húsról vetítve 4 €, az EU–25 egészét tekintve pedig 31 millió € többletköltséget jelent.

6. Az európai normák hatása a fejlődő országokra

6.1 Az EU a fejlődő országokból származó élelmiszeripari termékek első számú importőre, mégpedig bizonyos történelmi gyökerű, jelentős kereskedelmi koncesszióknak köszönhetően. A CNUCED (az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája) rendszeresen figyelmeztet arra, hogy az európai egészségügyi normák milyen hatással vannak a kevésbé fejlett országok termelőire és vállalkozásaira.

6.2 Az EU nem alkudhat meg az élelmiszerbiztonság kérdésében. Az EGSZB ugyanakkor azonban – a kérdés tétjének tudatában – támogatja a technikai segítségnyújtást, a párbeszédet és az együttműködést a legegyszerűbb kereskedelmi partnerekkel. Ezen túlmenően arra bátorítja az Európai Bizottságot, hogy folytassa a nyomonkövethetőségre és a figyelmeztetésre szolgáló rendszerek kialakítását a fejlődő országokban.

7. Az egyenértékűség és a nyomonkövethetőség elve

7.1 Az SPS- és a TBT- (a kereskedelem technikai akadályairól szóló) megállapodás nélkülözhetetlen jogi keretet teremtenek a WTO-tagoknak az indokolatlan importkorlátozások kiküszöbölése, illetve a piachoz való hozzáférés feltételeinek nagyobb átláthatósága szempontjából.

7.2 A közösségi jog pontosítja, hogy az importált élelmiszereknek meg kell felelniük az európai élelmiszerjog követelmé-

nyeinek „vagy azoknak a feltételeknek, amelyek a Közösség által elismerten egyenértékűek e jog rendelkezéseivel” ⁽¹⁾. Az EGSZB felhívja a figyelmet, hogy kockázatos lehet, ha a nemzetközi szabályozásokban elismert egyenértékűség elvét az Unió túltágra értelmezi.

7.3 Európában az élelmiszerek nyomonkövethetősége az élelmiszerbiztonság központi elemét képezi. Ez a rendszer „a termelés, a feldolgozás és a forgalmazás minden szakaszában” (azaz a tanyától az asztalig) alkalmazandó, „hiszen a lánc minden elemének hatása lehet az élelmiszerbiztonságra.” ⁽²⁾ Ugyanakkor az importtermékek többsége esetében a nyomonkövethetőség csupán az exportortól kezdődően követelmény. Annak ellenére, hogy a magánszektor jelentős szerepet játszhat, az EGSZB kétli, hogy egyes harmadik országok gyakorlatai „egyenértékűnek” tekinthetők a biztonság szempontjából. Az EGSZB a nyomonkövethetőség területén offenzívebb fellépést szorgalmaz, prioritást adva ennek a kérdésnek a kétoldalú tárgyalások keretében, illetve a kevésbé fejlett országoknak nyújtott technikai támogatás során.

8. Egyéb indokolt tényezők és a nemzetközi jog alakulása

8.1 A GATT (Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény) megszövegezése szerint az egészségügyi tényezőkn túlmenően „egyéb indokolt tényezőket” is figyelembe kell venni a nemzetközi kereskedelem szabályozásában. A nemzetközi jog fejlődése azonban a vártnál jóval lassabbnak bizonyult e téren. Márpedig az EU döntései szigorúan vett egészségügyi szempontból nem mindig igazolhatók. A klórozott csirke esetében az Európai Bizottságnak nehézségei vannak annak bebizonyításával, hogy a klórozott vizes fertőtlenítő fürdő, amelyben a csirkehúst az Egyesült Államokban kezelik, ártalmas lenne az európai fogyasztók egészségére. A helyzet az, hogy a két kontinensen másként fogják fel az élelmiszerek minőségének kérdését. Egy másik területen például a fókabőr importjára kirótt tilalom sem egészségügyi okokra vezethető vissza, hanem az állatjólét kérdése. A szóban forgó intézkedések WTO-szabályokkal való összeegyeztethetősége élénk nemzetközi vita tárgyát képezi.

8.2 Ugyanakkor a jogviták rendezésére szolgáló WTO-szerv részéről pozitív jelek is mutatkoznak. Például a „teknős és garnéla”-esetben, ahol az Egyesült Államok és Malajzia került összeütközésbe, a Panel szakértői az előbbinek adtak igazat, úgy vélekedve, hogy a garnéla importjának tilalma indokoltnak minősül a biodiverzitás védelméről szóló nemzetközi megállapodás tükrében. A maláj halászokat arra kötelezték, hogy változtassanak halászati technikájukon, hogy hálójukkal ne fogják ki az említett megállapodás védelme alá tartozó teknősöket. A WTO-szabályok és az egyéb nemzetközi megállapodások közötti kapcsolat tisztázása szintén folyamatban lévő viták tárgyát képezi.

⁽¹⁾ 178/2002/EK rendelet, 11. cikk.

⁽²⁾ 178/2002/EK rendelet, 3. cikk 16. pont, illetve (12) preambulumbekzdés.

8.3 Az EU-nak élen kellene járnia a fenti kérdésekről folytatott vitákban. Ehhez fel kell vállalnia kollektív preferenciáit, meg kell védenie az „egyéb indokolt tényezőket” a nemzetközi szervek előtt, és fel kell élesztenie a WTO és a többi nemzetközi megállapodás között fennálló kapcsolatról szóló vitát. Ezenkívül szorgalmaznia kell a kollektív preferenciák és az indokolt tényezők objektívvé tételére szolgáló módszerek kutatását, hogy azokat nemzetközi téren is elismertethesse.

9. A fogyasztók tájékoztatása

9.1 Az európai fogyasztók egyre jobban igénylik, hogy tájékoztassák őket az általuk fogyasztott élelmiszerek előállításának körülményeiről. A magánszektor számos kezdeményezést talál ki, hogy ennek az igénynek eleget tegyen. Emellett különböző elképzelésekről is folynak viták: például egy uniós címkézési rendszer, illetve egy állatjóléti tanúsító címke bevezetéséről. Javasolni lehetne azt is, hogy egy nemzetközi szervezet nyújtson

független tájékoztatást a fogyasztók részére a különböző országokban használatos termelési módszerekről. A független tájékoztató szerv feladata lenne az információk rendelkezésre bocsátása is egy még létrehozandó, az egész világra kiterjedő korai előjelzési rendszer keretében.

9.2 A fogyasztóknak nyújtott tájékoztatás azonban nem lehet az egyetlen válasz a jelen jelentésben felvetett kérdésekre. A feldolgozott termékek esetében – az élelmiszer-alapúak esetében egyre inkább – az eredetet igazoló címkézés kezd túlságosan bonyolulttá válni, nemcsak a vállalatok, de a fogyasztók számára is. Valóban a közigazgatási szervek feladata tehát annak garantálása, hogy a belső piacon forgalmazott termékek összessége megfeleljen az európai polgárok elvárásainak. A fogyasztók elvárják, hogy ezek a kollektív döntések ne essenek olyan politikai folyamatok áldozatául (példa: transzatlanti párbeszéd), amelyek csak bizonyos arculat kialakítására szolgálnak, vagy arra, hogy kedvező légkör alakuljon ki az egyes kereskedelmi partnerekkel.

Kelt Brüsszelben, 2008. október 22-én.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI